

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Rozdział I. Zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	1
§ 1. Wprowadzenie. Rozwój rozwiązań prawnych.....	1
§ 2. Umieszczenie regulacji w systemie prawa.....	3
§ 3. Podmiotowy zakres regulacji.....	5
§ 4. Zakres przedmiotowy regulacji	10
Rozdział II. Definicja oraz cechy szczególne zawodu lekarza i lekarza dentystry	15
§ 5. Wprowadzenie	15
§ 6. Przedmiotowy zakres zawodu lekarza.....	16
I. Uwagi wstępne	16
II. Udzielenie świadczeń zdrowotnych.....	16
III. Prace badawcze	19
IV. Nauczanie zawodu lekarza.....	19
V. Kierowanie podmiotem leczniczym.....	20
VI. Zatrudnienie w NFZ i innych urzędach.....	20
§ 7. Profesjonalny charakter czynności lekarskich.....	21
§ 8. Zawód lekarza jako zawód zaufania publicznego	23
§ 9. Zawód lekarza jako „wolny zawód”	25
§ 10. Podsumowanie	26
Rozdział III. Prawo wykonywania zawodu lekarza	27
§ 11. Wprowadzenie	27
§ 12. Warunki uzyskania prawa wykonywania zawodu lekarza/lekarza dentystry	28
I. Uwagi wstępne	28
II. Obywatelstwo polskie lub innego kraju członkowskiego Unii Europejskiej.....	29
III. Posiadanie dyplomu lekarza lub lekarza dentystry.....	30
IV. Pełna zdolność do czynności prawnych.....	32
V. Stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentystry	33
VI. Nienaganna postawa etyczna	36
VII. Odbycie stażu podyplomowego lekarza lub lekarza dentystry	38
VIII. Złożenie z wynikiem pozytywnym Lekarskiego Egzaminu Końcowego lub Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego	43
IX. Uzyskiwanie prawa wykonywania zawodu lekarza przez cudzoziemców	49
§ 13. Procedura uzyskiwania prawa wykonywania zawodu oraz wpisu do rejestru lekarzy.....	51

Rozdział IV. Kwalifikacje zawodowe lekarzy	55
§ 14. Wprowadzenie. Punkty edukacyjne.....	55
§ 15. Specjalizacja	56
I. Uwagi wprowadzające	56
II. Postępowanie kwalifikacyjne do rozpoczęcia szkolenia specjalizacyjnego	59
III. Tryby szkolenia specjalizacyjnego i jego przebieg.....	60
IV. Kierownik specjalizacji	63
V. Państwowy Egzamin Modułowy.....	64
VI. Państwowy Egzamin Specjalizacyjny	65
VII. Umiejętności w węższych dziedzinach medycyny	68
Rozdział V. Formy wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentyści	70
§ 16. Wprowadzenie	70
§ 17. Wykonywanie zawodu lekarza na podstawie stosunku pracy	71
I. Uwagi wprowadzające	71
II. Czas pracy w podmiotach leczniczych	72
III. Dodatkowe świadczenia pieniężne związane z pracą w samodzielnych publicznych zakładach opieki zdrowotnej	82
§ 18. Prowadzenie praktyki lekarskiej.....	84
I. Uwagi wstępne	84
II. Formy praktyk lekarskich	85
III. Warunki podjęcia praktyki lekarskiej	87
1. Wprowadzenie	87
2. Rejestracja działalności gospodarczej.....	88
2.1. Lekarz – przedsiębiorca	88
2.2. Wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej....	88
2.3. Wpis do Krajowego Rejestru Sądowego	89
3. Szczególne warunki dotyczące rozpoczęcia praktyki lekarskiej	90
3.1. Uwagi wprowadzające	90
3.2. Warunki podmiotowe.....	91
3.3. Warunki techniczne.....	92
4. Rejestracja.....	93
IV. Podawanie do publicznej wiadomości informacji o prowadzonej praktyce zawodowej.....	97
V. Możliwość zatrudniania innych osób.....	101
VI. Kontrola i wizytacja praktyki zawodowej.....	102
VII. Wykreślenie z rejestru i zakończenie działalności	104
Rozdział VI. Obowiązek udzielenia pomocy medycznej	106
§ 19. Wprowadzenie i źródła prawne obowiązku udzielania pomocy.....	107
§ 20. Podmiotowy i przedmiotowy zakres obowiązku udzielania pomocy medycznej	110
§ 21. Przypadki legalnego zaniechania udzielania pomocy.....	119
I. Uwagi wstępne	119
II. Regulacja zawarta w art. 162 KK	120
III. Unormowania zawarte w ustawach korporacyjnych	125
IV. Prawo do strajku pracowników medycznych a obowiązek niesienia pomocy medycznej.....	137
V. Przyczyny zaniechania pomocy leżące po stronie pacjenta	140
1. Sprzeciw pacjenta	140
2. Klauzule antycypacyjne	141
3. Ratowanie samobójców	143
4. Podawanie krwi świadkom Jehowy	146

Rozdział VII. Dokumentacja medyczna	150
§ 22. Wprowadzenie, źródła regulacji	151
§ 23. Pojęcie, rodzaje i treść dokumentacji medycznej	154
§ 24. Sposób prowadzenia dokumentacji medycznej oraz jej ochrona	158
§ 25. Zasady udostępniania dokumentacji medycznej.....	161
I. Wprowadzenie.....	161
II. Krąg podmiotów uprawnionych do dostępu do dokumentacji medycznej	162
1. Uwagi wstępne	162
2. Pacjent i jego przedstawiciel ustawowy	162
3. Osoba upoważniona przez pacjenta	163
4. Osoby bliskie	166
5. Uprawnione instytucje i urzędy	167
III. Sposób udostępnienia dokumentacji medycznej.....	172
IV. Procedura udostępnienia dokumentacji medycznej i konsekwencje prawne bezpodstawnej odmowy dostępu.....	174
V. Opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej	176
§ 26. Przechowywanie dokumentacji medycznej	179
Rozdział VIII. Tajemnica medyczna	182
§ 27. Wprowadzenie	183
I. Uzasadnienie obowiązku zachowania tajemnicy medycznej.....	183
II. Źródła prawne tajemnicy medycznej	187
§ 28. Zakres podmiotowy i przedmiotowy tajemnicy medycznej (w tym lekarskiej).....	188
§ 29. Formy i sposoby naruszenia tajemnicy medycznej (lekarskiej)	192
§ 30. Sankcje za naruszenie tajemnicy medycznej.....	195
§ 31. Przypadki dopuszczalnego ujawnienia tajemnicy medycznej (lekarskiej).....	199
I. Uwagi wstępne	199
II. Upoważnienie udzielone przez pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego	200
III. Ujawnienie tajemnicy uzasadnione dobrem pacjenta	204
IV. Ochrona interesu osób trzecich i interesu publicznego	205
V. Zwolnienie z obowiązku konfidencji na podstawie odrębnych ustaw	209
VI. Ujawnienie tajemnicy medycznej po śmierci pacjenta	210
§ 32. Ujawnienie tajemnicy medycznej na potrzeby postępowań prawnych	214
I. Prawny i społeczny obowiązek denuncjacji.....	214
II. Ujawnienie danych objętych tajemnicą medyczną na potrzeby postępowania karnego i cywilnego	219
Rozdział IX. Zgoda na wykonanie zabiegu leczniczego	223
§ 33. Wprowadzenie	226
§ 34. Ewolucja poglądów na temat wymogu zgody pacjenta na zabieg leczniczy.....	228
§ 35. Warunki skutecznej zgody pacjenta na zabieg leczniczy	231
I. Uwagi wstępne	231
II. Podmiotowy zakres zgody	235
1. Zgoda pacjenta.....	235
2. Zgoda zastępcza (substytucyjna)	236
2.1. Uwagi wstępne.....	236
2.2. Małoletni	237
2.3. Osoby ubezwłasnowolnione	239
2.4. Zgoda opiekuna faktycznego	241
3. Zgoda kumulatywna (równoległa)	243
4. Zgoda (zezwoleń) sądu opiekuńczego	246
III. Zgoda uświadomiona (objaśniona)	247
1. Uwagi wstępne	247
2. Zakres przekazywanych informacji.....	249

3. Sposób przekazania informacji.....	254
4. Podmioty uprawnione do uzyskania informacji	257
4.1. Wprowadzenie	257
4.2. Osoby uprawnione do podejmowania decyzji terapeutycznych	258
4.2.1. Pacjent	258
4.2.2. Przedstawiciel ustawowy.....	259
4.3. Osoby niemające kompetencji do podejmowania decyzji terapeutycznych	259
4.3.1. Osoby upoważnione przez pacjenta (przedstawiciela ustawowego) ..	259
4.3.2. Osoby bliskie	260
4.3.3. Osoby małoletnie poniżej 16. r.ż.	264
5. Ograniczenie obowiązku informacyjnego	265
5.1. Wprowadzenie	265
5.2. Żądanie pacjenta	265
5.3. Przywilej terapeutyczny.....	267
6. Podsumowanie	270
IV. Wymóg dobrowolności zgody oraz jej szczegółowości.....	270
V. Forma zgody.....	273
§ 36. Wykonanie zabiegów za zgodą domniemaną.....	278
I. Wprowadzenie.....	278
II. Zgoda domniemana przy zabiegach prostych	279
III. Zgoda domniemana w przypadku zabiegów operacyjnych i o podwyższonym ryzyku dla pacjenta	280
IV. Zgoda domniemana na rozszerzenie pola zabiegu – wyjątek terapeutyczny	283
§ 37. Przypadki przymusowego leczenia.....	287
I. Uwagi wstępne	287
II. Ochrona społeczeństwa przed skutkami nałogów – przeciwdziałanie i leczenie uzależnień	288
1. Leczenie osób uzależnionych od alkoholu	288
2. Leczenie osób uzależnionych od narkotyków	291
3. Przymusowe leczenie w związku z popełnieniem przestępstwa	291
4. Stosowanie środków leczniczych wobec nieletnich	293
III. Leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi	294
1. Uwagi wstępne	294
2. Stosowanie przymusu bezpośredniego	294
3. Przymusowe badanie osób z zaburzeniami psychicznymi	300
4. Przymusowa hospitalizacja	302
4.1. Uwagi wstępne	302
4.2. Tryb nagły	302
4.3. Tryb wnioskowy	305
5. Przymusowe leczenie osób niepoczytalnych na zasadach Kodeksu karnego	309
IV. Leczenie związane z chorobami zakaźnymi	314
V. Przymusowe wykonywanie zabiegów lekarskich na potrzeby postępowania karnego	322
VI. Przymusowe leczenie osób osadzonych.....	326
§ 38. Karno odpowiedzialność za wykonanie zabiegu bez zgody pacjenta.....	332
Rozdział X. Stwierdzenie zgonu i postępowanie ze zwłokami	341
§ 39. Wprowadzenie i źródła regulacji	341
§ 40. Podmioty uprawnione do stwierdzania zgonu	342
§ 41. Obowiązki lekarza stwierdzającego zgon.....	344
§ 42. Wynagrodzenie za stwierdzenie zgonu oraz wystawienie karty zgonu.....	347
§ 43. Sekcja zwłok i postępowanie post mortem.....	347
§ 44. Podsumowanie	351

Rozdział XI. Eksperymenty medyczne	353
§ 45. Wprowadzenie	354
§ 46. Ewolucja unormowań etycznych i prawnych dotyczących eksperymentów na ludziach ...	355
§ 47. Typologia eksperymentów medycznych	362
§ 48. Zasadność przeprowadzenia eksperymentu – opłacalność projektu	372
§ 49. Przestrzeganie reguł ostrożnego eksperymentowania	375
§ 50. Zgoda uczestnika eksperymentu.....	383
I. Ewolucja regulacji dotyczącej zgody uczestnika eksperymentu	383
II. Warunki skuteczności prawnej zgody uczestnika eksperymentu.....	385
1. Uwagi wstępne	385
2. Uświadomienie zgody	386
3. Dobrowolność zgody	398
4. Czas wyrażenia i szczegółowość zgody	400
5. Podmioty uprawnione do wyrażenia zgody	400
6. Sposób wyrażenia i forma zgody.....	405
7. Cofnięcie zgody i przerwanie eksperymentu	406
8. Wykonanie eksperymentu bez zgody	407
§ 51. Pozytywna opinia komisji bioetycznej	408
§ 52. Obowiązek ubezpieczenia i odpowiedzialność karna	410
I. Obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia OC	410
II. Odpowiedzialność karna za czyny związane z nielegalnym wykonaniem eksperymentu	411
§ 53. Podsumowanie.....	414
Rozdział XII. Przerwanie ciąży	415
§ 54. Wprowadzenie	416
§ 55. Ewolucja poglądów i regulacji prawnych dotyczących zabiegów przerywania ciąży ...	416
I. Unormowania antyczne	416
II. Poglądy Kościoła katolickiego	417
III. Światowe unormowania średniowieczne i nowożytne	418
IV. Regulacje na ziemiach polskich.....	421
§ 56. Modele regulacji dotyczącej przerywania ciąży	430
§ 57. Warunki dopuszczalności przerywania ciąży w aktualnym stanie prawnym	434
I. Wskazania do przerywania ciąży	434
II. Zgoda na przerywanie ciąży.....	439
§ 58. Przypadki niepodlegające regulacji aborcyjnej	440
I. Zapłodnienie <i>in vitro</i>	440
II. Ciąża obumarła	442
III. Stosowanie tabletek postkoitalnych	442
§ 59. Odpowiedzialność za nielegalny zabieg przerywania ciąży.....	443
I. Sankcje karne	443
II. Sankcje cywilne.....	447
III. Sankcje zawodowe	450
Rozdział XIII. Warunki prawne przeszczepiania komórek, tkanek i narządów	451
§ 60. Wprowadzenie	452
§ 61. Ewolucja regulacji etycznych i prawnych dotyczących transplantacji.....	453
I. Regulacje z okresu PRL	453
II. Unormowania ustawowe do 2005 r.	456
III. Stan prawny pod rządami ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów z 2005 r.	458
IV. Normy etyczne i deontologiczne.....	461
V. Rozwiązania przyjęte w prawie międzynarodowym.....	461

§ 62. Uwagi terminologiczne.....	462
§ 63. Przeszczepy <i>ex mortuo</i>	465
I. Definicja śmierci	465
II. Metodyka ustalenia śmierci	469
III. Modele decydowania o pobraniu materiału ze zwłok	471
IV. Sposoby wyrażania sprzeciwu	474
V. Eksplantacja <i>ex mortuo</i> a interes postępowania karnego	480
VI. Obowiązek poszanowania zwłok poddanych eksplantacji	481
§ 64. Przeszczepy <i>ex vivo</i>	482
I. Uwagi wprowadzające	482
II. Warunki podmiotowe dotyczące dawcy	483
III. Zgoda dawcy i biorecy.....	488
IV. Zasadność i celowość przeprowadzenia transplantacji	493
V. Przeprowadzenie zabiegu <i>lege artis</i>	495
VI. Wykorzystanie materiału pooperacyjnego do implantacji	497
§ 65. Odpowiedzialność karna za czyny okołotransplantacyjne	498
I. Uwagi wprowadzające	498
II. Odpowiedzialność karna w związku z transplantacją <i>ex mortuo</i>	498
III. Odpowiedzialność karna w związku z transplantacją <i>ex vivo</i>	500
IV. Odpowiedzialność karna na podstawie przepisów ustawy transplantacyjnej	503
Rozdział XIV. Zabiegi kosmetyczne (estetyczne)	510
§ 66. Wprowadzenie	511
§ 67. Warunki dopuszczalności zabiegów kosmetycznych	512
I. Ryzyko czynności kosmetycznych	512
II. Czynności kosmetyczne o charakterze leczniczym.....	514
III. Czynności kosmetyczne podejmowane wyłącznie w celach estetycznych (czysto kosmetyczne)	516
1. Kontratyp czynności kosmetycznych	516
2. Legalność pierwotna czynności kosmetycznych	518
2.1. Uwagi wstępne.....	518
2.2. Zgoda uprawnionego	519
2.2.1. Uwagi wstępne	519
2.2.2. Podmioty uprawnione do wyrażenia zgody.....	519
2.2.3. Dobrowolność zgody	520
2.2.4. Uświadomienie zgody	520
2.2.5. Forma zgody	522
2.3. Wykonanie zabiegu <i>lege artis</i>	522
2.3.1. Uwagi wstępne	522
2.3.2. Wykonanie zabiegu przez uprawnioną osobę.....	523
2.3.3. Reguły postępowania wytyczające sposób przeprowadzenia zabiegu.....	526
§ 68. Podsumowanie	528
Indeks rzeczowy.....	529